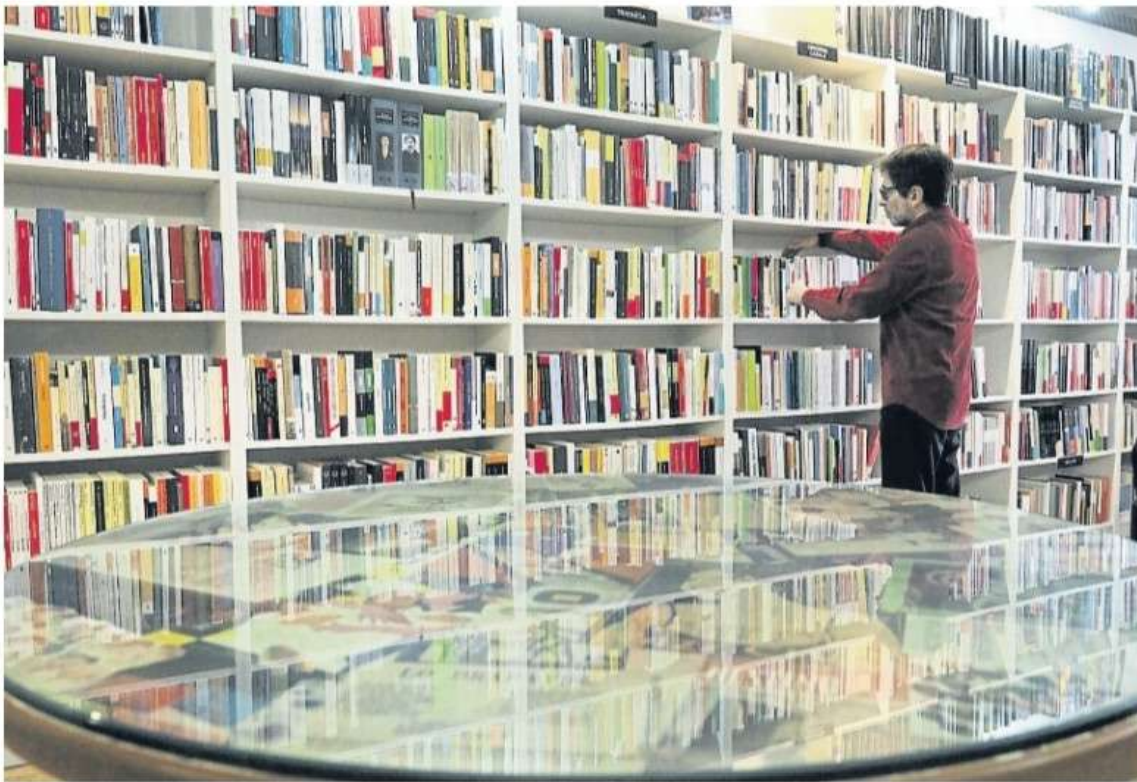

Cultura

Un negoci per a professionals apassionats

El boom de les escoles de llibreters

Universitats i llibreries ofereixen cursos especialitzats per a un ofici a l'alça

Xavier Vidal, exalumne del postgrau en Llibreria de la UB, a la NoLlegiu Mediterrània de Palafrugell, que va obrir el 2023

JORDI CARRIÓ
París

Una de les llibreries més espectaculars de França s'amaga darrere d'un centre comercial de Montigny-le-Bretonneux, una població de 35.000 habitants a mitja hora amb tren de París. Amb 750 metres quadrats il·luminats pel sol que entra a través de dues estructures cilíndriques, rosasses gòtiques de disseny post-industrial, Le Pavé du Canal acaba de celebrar 35 anys com a referent cultural de la perifèria.

La visito un dissabte a la tarda i està plena de clients a la recerca de regals de Nadal. "Hem demostrat que es pot construir un projecte cultural sòlid fora de la capital", em diu el seu gerent, Laurent Garin.

Encara que a les estrelles de la literatura francesa els costi de sortir del circuit de llibreries centrals, que monopolitzen les presentacions dels premis Goncourt o Femina per tot el país, Le Pavé du Canal alimenta una voluminosa agenda d'activitats setmanals. I

dona accés a les novetats editorials i als títols de fons a un públic lector fidel, que no desitja desplaçar-se a la capital per sadollar la seva curiositat o ocupar el seu lleure.

"Un llibreter és com un pop, ha de tenir molts tentacles", afirma Garin, que també és el president de l'École de la Librairie, una institució que educa en els oficis llibreters. Per

això han publicat el llibre *Le poule et l'abeille. Un abécédaire de la librairie*, que parla de la professió a partir de la metàfora de cefalopode multitasca i de l'abella que construeix en col·laboració el rusc. Una llibretera és una lectora generosa de llibres i de psicologies, una animadora cultural, una usuària informàtica competent, una treballadora tant espiritual

com tècnica, que forma part d'un equip, d'un projecte col·lectiu. Un pop i una obrera.

Són moltes les persones que volen ser llibreteres. Tot i que l'escola es va fundar el 1971 i ja brindava certificats oficials de formació professional el 2017, el fenomen va explotar després de la pandèmia, quan molta gent es va plantejar de debò canviar de vida. "Aquests

últims anys, a França hi ha més llibreries que obren que no pas que tanquen", diu Garin, "de manera que oferim un curs de 70 hores teòriques i 70 de pràctiques per a reconversió professional, a més del de 175 de teòriques i 140 de pràctiques per assumir un traspàs o obrir un nou negoci". Molts alumnes arriben amb una visió romàntica. I hi són fidels: "És un ofici en alça, malgrat que les llibreries realment no donen beneficis, com a màxim permeten arri-

"Un llibreter és com un pop, ha de tenir molts tentacles", afirma Garin, gerent de Le Pavé du Canal

bar a un sou decent".

La seu de l'escola també és als afores de París: a Maisons-Alfort no només hi ha les aules, sinó també La Ruche, una autèntica llibreria amb més de 9.000 títols en dues plantes, però gestionada pels alumnes en pràctiques, que va néixer el 2020 per l'empenta econòmica del boom de vocacions. Com Le Pavé du Canal, la seva existència és exemplar i pedagògica: mostra a desenes o centenars de persones, cada dia, que les llibreries han de ser a tot arreu, ser un servei pròxim i ciutadà.

La directora actual de l'escola és Caroline Meneghetti, que afirma que La Ruche "ha donat un nou impuls al projecte, per on passen més de mil alumnes cada any". Si n'hagués de destacar només un, potser seria

Una constant d'altres i baixes a tota Catalunya

■ A banda de la recent inauguració de la llibreria Finestres de Palamós i l'anunciada Central de Consell de Cent, l'obertura de llibreries a Catalunya és un degoteig constant i que va més enllà de les altes i baixes de Barcelona, on a més dels avatars recents de la llibreria Sant Jordi –per la qual hi ha converses amb la intenció de fer un traspàs– hi ha hagut tancaments de llibreries també emblemàtiques com Stock Llibres –al Gòtic–, El Cuc –a Pi i Margall–, La Inexplicable –a Sants– o La Garba –l'última que quedava a la Barceloneta–, però també hi

va haver unes quantes inauguracions només l'any passat, com la Ulisses –especialitzada en jocs de rol i còmics, a la Sagrera–, Oasi de Lletres –generalista, a Sant Gervasi–, o Amora Llibres –a Gràcia, especialitzada en llibres de dones–. A Torredembarra, per exemple, va obrir Cal Serenet; a Tordera, Una Mà de Llibres, i al Masnou, la QuatreCinc –a partir de l'homònima d'Alella, que continua–, en un dels locals de la Fundació Calandria. Algunes de les noves llibreries són pioneres, com la Lle.3, a la Ràpita, on a banda de llibreries-papeteries no

n'hi havia hagut mai cap. "Som una llibreria de llibres", explica Àngels Caparrós, que al novembre va complir "una il·lusió de tota la vida". "Volem ser un espai cultural on la gent pugui venir també a llegir, i fins i tot tenim una saleta amb un estudi de música perquè els alumnes de l'escola puguin venir a tocar...". L'escriptora Flavia Company, veïna del poble, va rebre la notícia amb "molta alegria, perquè canvia el nivell del poble, si vol tenir cultura necessita una llibreria". "Un poble no es pot quedar sense llibreria", diu Agnès Simon,

dissenyadora de l'estudi Bildi Grafiks, parlant de Sant Joan de Mediona, on amb la seva parella havien rehabilitat una antiga granja de porcs, que ara és l'Espai Kunlabi, on a més d'un *coworking* van veure que podien fer revivir La Dent de Lleó, comptant a més amb la col·laboració de l'antiga llibretera, Eva Padilla. "És un poble petit, amb 800 habitants, però hi ha tres escoles, de manera que estava molt especialitzada en àlbum il·lustrat, però ara hi ha una mica de tot, amb la intenció de ser un punt de difusió cultural i de disseny". / Francesc Bombí-Vilaseca

Antonio Ramírez, cofundador de La Central, obrint la persiana de la futura llibreria a Consell de Cent

Simon Payen, que després de convertir-se "en un superllibreter i en professor del nostre claustre" s'ha decidit a obrir la seva pròpia llibreria, La Vie Immédiate, que s'inaugura al març a Charenton-le-Pont, per descomptat als afores (de París).

Com la consciència de la importància cultural de les llibreries, les escoles de llibreteres són un fenomen del canvi del segle XX al XXI. El 2006 va néixer la Scuola Librai Italiani, amb seu a Roma, però al bressol de l'humanisme ja hi havia la Scuola per Librai Umberto i Elisabetta Mauri, que des del 1983 reflexiona sobre "la possibilitat del llibre", és a dir, sobre la seva història, les seves metamorfosis i la potència del seu avenir.

Als Estats Units, entre altres institucions, la Professional Booksellers School ofereix cursos també sistemàticament. És sabut que Jeff Bezos en va fer un de quatre dies de l'American Bookseller Association abans de fundar Amazon.

A Catalunya les iniciatives són més recents. Fa dotze anys que es va crear a la Universitat de Barcelona el diploma de

Agustí: "D'entre els 300 titulats, hi ha llibreteres en llibreries ja existents i d'altres amb projecte propi"

La UNED ofereix un curs de creació i gestió, i el Ministeri de Cultura, formació digital a través de Parix

suport d'Indústries Culturals i del Gremi de Llibreteres. Va néixer amb la voluntat de formar llibreteres catalans, però —com diu el seu director, el professor Lluís Agustí— "entre els gairebé 300 titulats, la meitat dels quals treballen en llibreries, no hi ha només llibreteres que es van incorporar a llibreries ja existents, també hi

projecte propi; de nosaltres van néixer Nollegiu, Pebre Negre o Sendak, per esmentar tres llibreries de gran qualitat, a més d'altres a la resta de l'Estat espanyol, i fins i tot d'Itàlia". Així, el seu magisteri s'ha anat tornant nacional i internacional.

El programa de la UB no està sol a Espanya ni a Iberoamèrica. La Universitat Nacional d'Educació a distància ofereix el curs Creació i Gestió de Llibreries, i el Ministeri de Cultura i Esport va impulsar el 2023 la formació digital per a llibreteres a través de la seva pròpia escola, anomenada Parix.

Escola Nacional de Llibreries és el nom del projecte de formació del Ministeri de les Cultures, les Arts i els Sabers colombià, en col·laboració amb la Biblioteca Nacional de Colòmbia i l'Associació Colombiana de Llibreteres Independents. També la Cambra Argentina del Llibre potencia els cursos en línia, perquè accedeixin a les eines i les capacitacions necessàries els professionals de tots els punts del país, i no només els de Buenos Aires. Perquè les llibreries pertanyen naturalment tant al centre com